

ВИОЛЕТА ДИМИТРОВА НИКОЛОВА
(по баща ЖЕКОВА)

Текстът е част от книгата на Стефан Саранеделчев "164 казанлъшки учители от 50-те и 60-те години на XX в." (изд. Кота, 2021 г.) и е публикуван с незначителни редакции за целите на Есториум с позволение на автора.

Родената на 20 декември 1931 г. в Казанлък Виолета Димитрова Жекова завършва средно образование през 1949 г. в Девическата гимназия в Казанлък, а през 1954-та - руска филология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. От 1954 до 1964 г. е учителка по руски език в Техникума по механотехника и електротехника - Казанлък (ТМТЕ) и е курсов ръководител на паралелки от няколко випуска. От лятото на 1964 г. до 1970 г. работи като преводач от руски език в ОЗ „Фр. Енгелс“ (сега „Арсенал АД“). През следващите 17 години отново е учителка по руски език в СПТУ по текстил Казанлък, от които 16 години е заместник-директор по учебната част на училището. Пенсионира се през 1987 г. През 1958 г. сключва брак с Петко Георгиев Николов и приема неговата фамилия. Имат две деца: Димитър (1965 - 1998 г.) и Мира (1959 г.).

Виолета Николова или както бе известна в ТМТЕ като Виолета Жекова ми бе учителка по руски език през учебните 1962/1963 г. и 1963/1964 г. В съзнанието ми е останала със своето сериозно, отговорно отношение към задълженията си на учител. Беше възискателна, но никога не проявяваше извънредни изисквания, като някои други учители в същото училище, които да водят до негативни последици за учениците.

Ученикът ѝ от 1955 - 1958 г. Димитър Георгиев в разговор с мен в края на октомври 2019 г. си спомня: *„Бях приет в първи курс на техникума през 1955-а. Първият ни курсов ръководител бе Виолета Жекова която само година преди това бе постъпила като учител. Много интелигентна, културна жена, добра и справедлива учителка и всички ученици от курса ни са останали с прекрасни впечатления от нея. Когато в трети курс ни назначиха друг курсов ръководител много съжалявахме. До ден днешен много се уважаваме и когато, и където да се срещнем сърдечно се поздравяваме и говорим.“*

В началото на ноември 2019 г. в дома на Виолета Николова проведох разговор с нея, част от който предавам по-долу:

“Баща ми Димитър Жеков е родом от Шумен, но целият му трудов стаж е в Казанлък. Завършил е Морското училище във Варна и идва да работи в Казанлък около 1925 г., когато индустриалците братя Стайнови решават да изградят дизелова електроцентрала в текстилната си фабрика и той става ръководител на тази централа. Жени се за варненка Цветана. През 1931 г. се раждаме две сестри - Ружа през януари, а аз в края на годината. Семейството ни живееше в жилище северно от фабриката.

Бях на 3-4 години, когато родителите ми се разведоха, майка ми се върна да живее във Варна, а нас децата ни изпратиха в Шумен, където изкарахме чудесно детство при баба и дядо - родителите на татко. Когато бях в първо отделение, а сестра ми - във второ, татко се ожени повторно за друга Цветана - казанлъчанка, начална учителка в Новенското училище и нас ни прибраха в Казанлък, където учих началните отделения в Калпакчийското училище, после в Прогимназия „Д. Г. Кехайов“, а от 1945 до 1949 г. - в Девическата гимназия.

Втората ми майка бе загубила съпруга си и дойде при нас с двете си деца - дъщеря и син от първия си брак и станахме семейство с четири деца. Бяхме много задружни, въпреки безбройните несгоди, които търпяхме, защото баща ми преди 1944 г. бе дълго време интерниран в Еникьой, Ксантийско. Доведената ми сестра Петя Богданова завърши агрономство, а доведеният ми брат Борис Богданов, четири години по-голям от мен, завърши гимназия с пълно отличие, първенец на казанлъшката гимназия. Той избра да следва право и го завърши, но не е работил като юрист. По време на бомбардировките бяхме евакуирани в с. Енина и се събрахме много младежи от евакуирани семейства. На тържество между младежите брат ми взе да се отпуска да пее. За първи път там го чухме да пее. И най-неочаквано певческото изкуство стана негова съдба. На някакво тържество на юристите в София също пял. Там бил Петко Стайнов и попитал кое е това момче, с този глас. Казаха му кой е и че е казанлъчанин. „Ах, щом е от Казанлък!....” - възкликнал той и веднага го убедил да запише оперно пеене в Музикалната консерватория. Беше тенор, солист в Софийската опера до 70-годишна възраст.

Интересно бе как ме разпределиха да работя в казанлъшкия техникум. Към края на последната година от следването се явяваме в комисията по разпределение. Питат ме къде предпочитам да отида. Отговарям, че искам в Казанлък, в гимназията. Те: „*Няма места в Казанлък, но в Чирпан има. Той също е в Старозагорски окръг.*” Излизам от стаята и отпред чакат състудентите ми, за да влязат пред комисията и ме питат: „*Виолета, къде отиваш?*” Аз: „*В Чирпан.*” „*Е, в Чирпан водата се не пие, съдържа негасена вар...*” - взеха да тананикат

известната песничка. След седмица на Цветница поканих приятели за празника. На другия ден се успах и закъснях за лекция. Моите състуденти ме посрещнаха оживено и ми казват, че ме викат спешно в канцеларията на факултета. Там ме зарадваха, че учителката по руски език в казанлъшкия механотехникум Богданова се пенсионира и ме пращат на нейно място. И така през есента на 1954 г. започнах учителството си.

Когато постъпих, директор на училището бе инж. Дмитрий Пидсан. Той бе емигрант белогвардеец. Говореше български с акцент. Много интелигентен, умен, възпитан човек. След две години директор стана Иван Цанев, но той не бе на нивото на Пидсан и от него нямам добри впечатления. С мен първите години учител по руски език бе Евгени Аршинов, също емигрант белогвардеец. Той не знаеше така добре български като Пидсан. Уважавахме се взаимно. Благодарна съм му, че прояви голяма съпричастност и благородство, защото след като родих първото си дете той пое всички часове по руски език във вечерното обучение. В техникума имаше много способни и интелигентни учители. С предишните колеги учители и досега сме много близки. А с няколко учителки от текстилното училище всяка седмица се събираме в едно кафене с голяма радост.”